ДОСЛІДНИЦЬКА СЛУЖБА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Путівник рішень Суду ЄС (Євродайджест), прийнятих у лютому 2025 року*

Путівник містить огляди рішень Суду ЄС, прийнятих у лютому 2025 року, які тлумачать окремі положення актів права ЄС.

Рішення Суду ЄС розглядаються як прецеденти та є частиною acquis ЄС. Окремі рішення Суду ЄС містять роз'яснення (тлумачення) правильного розуміння та застосування актів права ЄС й установчих договорів Європейського Союзу. Ці рішення є важливими в контексті імплементації положень права ЄС у національне законодавство.

Вивчення рішень Суду ЄС та інших інтерпретаційних документів ЄС щодо імплементації відповідних актів права ЄС є складником аналізу відповідності зобов'язанням держави у сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Для ознайомлення з Путівником перейдіть за посиланням:
https://padlet.com/rservvru/2025-f98r9bz9z7s404a9

ЗМІСТ

Свобода, безпека та правопорядок 4
Економічна та монетарна політика, вільний рух капіталу 10
Зовнішні зносини та безпека 12
Охорона довкілля, здоров’я та прав споживачів 14

Рішення Суду від 27 лютого 2025 року (Справа C-638/23, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС Вищого адміністративного суду (Австрія))[1].

Предмет справи. Клопотання стосується тлумачення Статті 4(7) Регламенту (ЄС) 2016/679 Європейського Парламенту та Ради від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб при обробці персональних даних, а також про вільний рух таких даних і про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних) (далі – Регламент (ЄС) 2016/679)[2].

У межах заходів, спрямованих на боротьбу з пандемією COVID-19, Офіс, допоміжний адміністративний орган провінції Тіроль (далі – Офіс), розіслав «лист-нагадування про вакцинацію» всім невакцинованим проти цього вірусу дорослим, які проживають у Тіролі. З метою ідентифікації адресатів цих листів Офіс залучив дві приватні компанії, які провели перехресну перевірку даних центрального реєстру щеплень та індексу пацієнтів.

21 грудня 2021 року один з адресатів, CW, подав скаргу до Управління з питань захисту даних на Офіс, звинувативши його в незаконній обробці своїх персональних даних.

Рішенням від 22 серпня 2022 року суду встановлено, що Офіс порушив право CW на захист його персональних даних, оскільки для того, щоб надіслати йому «лист-нагадування про вакцинацію» Офіс використав дані про особу з реєстру щеплень, хоча він не мав права доступу до цього реєстру або індексу пацієнтів.

Офіс оскаржив це рішення у Федеральному адміністративному суді Австрії, який встановив, що відповідно до чинного національного законодавства Офіс має статус контролера, але не має права звертатися до реєстру щеплень з метою надсилання таких листів-нагадувань. Оскільки суд відхилив позов Офісу, він подав апеляцію на це рішення до Верховного адміністративного суду Австрії.

Суд порушує таке питання:

чи слід тлумачити статтю 4(7) Регламенту (ЄС) 2016/679 як таку, що виключає застосування положення національного законодавства, згідно з яким конкретний контролер передбачений у розумінні частини другої статті 4(7) цього самого Регламенту, якщо цей контролер є не окремою фізичною чи юридичною особою, а лише допоміжним апаратом для органу влади й не має повної або часткової самостійної правоздатності; не призначений для конкретної обробки персональних даних, у результаті чого цілі та засоби такої обробки також не

---

[1] Judgment of the Court (Eighth Chamber) of 27 February 2025 (C-638/23 request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Verwaltungsgerichtshof (Supreme Administrative Court, Austria). URL: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=295847&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=4095968

[2] Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation). URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng

визначаються національним законодавством; і не визначає самостійно чи спільно з іншими особами цілі та способи обробки персональних даних, про які йдеться у цій справі.

Висновки Суду. Відповідаючи на питання, Суд зазначає, що стаття 4(7) Регламенту (ЄС) 2016/679 має тлумачитися як така, що не виключає національне законодавство, яке призначає контролером допоміжну адміністративну установу, що не має власної правосуб'єктності та правоздатності, без точного визначення конкретних операцій з обробки персональних даних, за які відповідає ця установа, чи мети цих операцій. По-перше, такий суб'єкт здатний виконувати, відповідно до національного законодавства, обов'язки контролера перед суб'єктами даних у сфері захисту персональних даних. По-друге, національне законодавство прямо або опосередковано визначає обсяг обробки персональних даних, за який відповідає цей суб'єкт.

Рішення Суду від 27 лютого 2025 року (Справа C-16/24, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від шістнадцятої палати кримінального відділу Софійського міського суду (Болгарія))[3].

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення другого підпункту статті 19(1) Договору про Європейський Союз (далі – ДЄС)[4] і статті 47 Хартії основних прав Європейського Союзу (далі – Хартія)[5] та подано в межах кримінального провадження, порушеного проти YR та інших осіб за участь в організованій злочинній групі з метою вчинення податкових правопорушень.

За таких обставин шістнадцята палата кримінального відділу Софійського міського суду зупинила провадження у справі для попереднього вирішення таких питань:

- чи слід тлумачити другий підпункт статті 19(1) ДЄС у контексті статті 47 Хартії як такий, що якщо держава-член встановила систему розподілу справ у судах, яка ґрунтується на принципі випадкового вибору складу суду, за певними винятками, за участю керівника апарату суду, це виключає можливості того, що суддя, якому розподілено справу, і який має сумніви щодо законності розподілу, не може бути позбавлений можливості прийняти рішення щодо цього питання, і, за необхідності, передати справу іншому судді того ж суду на тій підставі, що вона мала бути розподілена саме цьому судді, водночас перший суддя повинен повернути відповідну справу керівнику апарату суду з метою перевірки законності первісного розподілу справи й можливого здійснення її перерозподілу;

---

[3] Judgment of the Court (Eighth Chamber) of 27 February 2025 (C-16/24 request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the sixteenth chamber of the Criminal Division of the Sofiyski gradski sad (Sofia City Court, Bulgaria). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62024CJ0016

[4] Consolidated version of the Treaty on European Union. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/teu_2012/oj/eng

[5] Charter of Fundamental Rights of the European Union. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012P%2FTXT

- чи слід тлумачити другий підпункт статті 19(1) ДЄС та статтю 47 Хартії як такі, що виключають можливість визнання дій суддів як дисциплінарного проступку у випадку, коли суддя, якому було розподілено справу відповідно до встановленої системи розподілу справ, повертає її іншому судді того ж суду за власною ініціативою з міркувань, що ця справа, як виняток, повинна була бути розподілена саме цьому іншому судді, а останній приймає рішення щодо своєї юрисдикції.

Висновки Суду. Надаючи відповідь на перше питання, Суд зазначає, що організація правосуддя, включно із системами розподілу справ, належить до компетенції держав-членів. Зобов'язання, які випливають із другого підпункту статті 19(1) ДЄС, стосуються, серед іншого, наявності суду, створеного відповідно до закону, беручи до уваги нерозривний зв'язок, що існує між доступом до такого суду й гарантіями незалежності та неупередженості суддів. Другий підпункт статті 19(1) ДЄС у контексті статті 47 Хартії вимагає, щоб дотримання норм національного законодавства, які стосуються розподілу справ, могло бути предметом судового розгляду з метою визначення, чи є склад суду або трибуналу, до якого було передано справу, незалежним і неупередженим, створеним відповідно до закону. Стосовно компетенції держав-членів у питаннях організації судових систем законодавство ЄС не виключає обов'язку судді, якому керівник апарату суду розподілив справу, повернути її назад керівнику апарату суду для перевірки законності такого розподілу, якщо він має сумніви в його законності відповідно до застосовного національного законодавства, і, за необхідності, погодитися на розгляд цієї справи у разі підтвердження первісного розподілу.

На цих підставах Суд постановляє, що другий підпункт статті 19(1) ДЄС у контексті статті 47 Хартії слід тлумачити таким чином: якщо держава-член встановила систему розподілу справ у судах, яка ґрунтується на принципі випадкового вибору формування складу суду, за певними винятками за участю керівника апарату суду, то це не виключає того, що суддя, якому було розподілено справу і який має сумніви щодо законності такого розподілу, не може бути позбавлений можливості самостійно вирішити це питання і, за необхідності, передати цю справу іншому судді того ж суду на тій підставі, що вона мала бути розподілена саме цьому судді, тоді як перший суддя повинен повернути відповідну справу керівнику апарату цього суду, щоб той перевірив законність первісного розподілу цієї справи й, можливо, здійснив перерозподіл цієї справи. Однак законність розподілу, здійсненого керівником апарату суду, має бути предметом судового розгляду відповідно до норм національного законодавства.

У відповіді на друге питання Суд зазначає, що у цій справі суд, який передає справу, розглядає кримінальне провадження щодо YR та інших осіб, а не дисциплінарне провадження проти суддів. Однак у контексті ухвали про передачу справи питання про те, чи може прийняття цими двома суддями певних рішень щодо розподілу справи, пов'язаної з цим кримінальним провадженням, становити дисциплінарний проступок, видається нерелевантним для рішення, яке має бути

винесене в цьому кримінальному провадженні, оскільки ухвала про передачу справи не містить жодної обґрунтованої інформації про фактичний зв'язок між цими двома видами проваджень. Тому друге питання визнане неприйнятним.

Рішення Суду від 25 лютого 2025 року (Об'єднані справи C-146/23 та C-374/23, два клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Окружного суду міста Білосток (Польща) (C-146/23) та Регіонального адміністративного суду міста Вільнюс (Литва) (C-374/23))[6].

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосуються тлумачення статті 2 і другого підпункту статті 19(1) Договору про Європейський Союз (далі – ДЄС)[7] і статті 47 Хартії основних прав Європейського Союзу (далі – Хартія)[8] та подано в межах проваджень у справі C-146/23 між XL (суддя) та Окружним судом міста Білосток (Польща), а також у справі C-374/23 між SR і RB (двоє суддів) та Литовською Республікою щодо розміру суддівської винагороди.

За таких обставин Окружний суд міста Білосток та Регіональний адміністративний суд міста Вільнюс зупинили провадження у справах для попереднього вирішення такого питання:

чи слід тлумачити другий підпункт статті 19(1) ДЄС у поєднанні зі статтею 2 ДЄС як такий, що означає, що принцип незалежності суддів виключає можливості:

- з одного боку, законодавчій та виконавчій владі держави-члена встановлювати на власний розсуд у законодавстві цієї держави-члена детальні правила визначення винагороди суддів;

- з іншого боку, законодавчій та виконавчій владі держави-члена відступати від законодавства цієї держави-члена, яке об'єктивно встановлює детальні правила визначення суддівської винагороди, приймаючи рішення про збільшення цієї винагороди на меншу суму, ніж передбачено цим законодавством, або навіть про її заморожування чи зменшення.

Висновки Суду. Сам факт участі законодавчої та виконавчої влади держави-члена у визначенні винагороди суддів не є таким, що створює залежність цих суддів від законодавчої чи виконавчої влади або дає підстави для сумнівів у незалежності або неупередженості суддів. Принцип незалежності суддів у поєднанні із принципом правової визначеності вимагає, щоб детальні правила визначення винагороди суддів були об'єктивними, передбачуваними, стабільними та прозорими з метою виключення будь-яких владних зловживань із боку законодавчої та виконавчої влади відповідної держави-члена.

---

[6] Judgment of the Court (Grand Chamber) of 25 February 2025 (two requests for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Sąd Rejonowy w Białymstoku (District Court, Białystok, Poland) (C-146/23), and from the Vilniaus apygardos administracinis teismas (Regional Administrative Court, Vilnius, Lithuania) (C-374/23)). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:62023CJ0146

[7] Consolidated version of the Treaty on European Union. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/teu_2012/oj/eng

[8] Charter of Fundamental Rights of the European Union. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012P%2FTXT

Суд зазначає, що згідно з пунктом 54 Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи 2010 року[9] «винагорода суддів повинна відповідати їхній професії та обов'язкам і бути достатньою для того, щоб захистити їх від спроб впливу на їхні рішення». Щодо можливості законодавчої та виконавчої влади держави-члена відступати від національного законодавства, яке регулює визначення суддівської винагороди, будь-який такий захід повинен бути передбачений законом, а також бути обґрунтованим та виправданим об'єктивною потребою, наприклад, необхідністю усунення надмірного дефіциту державного бюджету. Суд також підкреслює, що такі заходи мають бути доступними для судового перегляду, щоб забезпечити їхню прозорість та законність.

На цих підставах Суд (Велика Палата) постановляє, що другий підпункт статті 19(1) ДЄС у поєднанні зі статтею 2 ДЄС слід тлумачити таким чином, що принцип незалежності суддів не виключає можливості:

1) з одного боку, законодавчій та виконавчій владі держави-члена визначати винагороду суддів за умови, що таке визначення не пов'язане із владними зловживаннями, а ґрунтується на детальних правилах, які:

- передбачені законом;
- є об'єктивними, передбачуваними, стабільними та прозорими;
- забезпечують отримання суддями рівня винагороди, що відповідає важливості функцій, які вони виконують, з урахуванням економічного, соціального та фінансового становища відповідної держави-члена та середньої заробітної плати в цій державі-члені, а також
- може бути предметом ефективного судового перегляду відповідно до процесуальних норм, встановлених законодавством цієї держави-члена;

2) з іншого боку, законодавчій та виконавчій владі держави-члена відступати від національного законодавства, яке об'єктивно визначає детальні правила визначення винагороди суддів, приймаючи рішення про збільшення цієї винагороди на меншу суму, ніж передбачено цим законодавством, або заморозити чи зменшити розмір цієї винагороди, якщо такий відступ від законодавства не пов'язаний із владними зловживаннями, а:

- передбачений законом;
- встановлює детальні правила винагороди, які є об'єктивними, передбачуваними та прозорими;
- виправданий метою загального інтересу, що переслідується в контексті заходів, які, за умови належного обґрунтування виняткових обставин, не спрямовані конкретно на суддів, але впливають у ширшому контексті на винагороду інших категорій посадових осіб або державних службовців;

[9] Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities. URL: https://vkksu.gov.ua/sites/default/files/field/file/eng/17.11.22/18%20Recommendation%20%282010%29%2012%20of%20the%20Committee%20of%20Ministers.docx

- є необхідним і суворо пропорційним досягненню цієї мети, передбачаючи, що будь-яке відступлення від законодавства є винятковим і тимчасовим та не підриває пропорційність винагороди суддів, що відповідає важливості функцій, які вони виконують, а також

- може бути предметом ефективного судового перегляду відповідно до процесуальних норм, встановлених законодавством відповідної держави-члена.

Економічна та монетарна політика, вільний рух капіталу

Рішення Суду від 27 лютого 2025 року (Справа C-517/23, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС Федерального суду (Німеччина))[10].

Предмет справи. Клопотання стосується тлумачення Статті 86(1) та Статті 87(3) Директиви 2001/83/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 6 листопада 2001 року про Кодекс Співтовариства щодо лікарських засобів, призначених для застосування людиною зі змінами, внесеними Директивою 2011/62/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 8 червня 2011 року (далі – Директива 2001/83/ЄС)[11].

DocMorris – компанія, що керує заснованою в Нідерландах аптекою, яка постачає рецептурні та безрецептурні ліки клієнтам у Німеччині, з 2012 року проводить рекламні кампанії рецептурних лікарських засобів, які є частиною її асортименту. Вважаючи, що ці рекламні кампанії порушували систему фіксованих цін, Професійна асоціація фармацевтів Північного Рейну у 2013–2015 роках домоглася тимчасових заходів щодо припинення цих рекламних кампаній за допомогою наказів Регіонального суду Кельну. Проте Земельний суд міста Кельна рішеннями від 21 і 22 березня 2017 року вирішив скасувати чотири з цих п’яти наказів, залишивши чинним лише один із них.

Після скасування чотирьох наказів DocMorris подала позов про відшкодування збитків проти Професійної асоціації фармацевтів Північного Рейну. Суд першої інстанції, Регіональний суд міста Дюссельдорфа, відхилив цей позов.

Розглядаючи справу в апеляційному порядку, Вищий земельний суд міста Дюссельдорфа, Німеччина, частковим рішенням по суті справи змінив рішення Земельного суду міста Дюссельдорфа, задовольнивши позов DocMorris про відшкодування збитків на суму близько 18,5 млн євро, і надав дозвіл на подання позову про судовий перегляд свого власного рішення.

Професійна асоціація фармацевтів регіону Північний Рейн подала позов про судовий перегляд до Федерального суду Німеччини, наполягаючи на повному відхиленні вимоги про відшкодування збитків.

Суд порушує такі питання:

---

[10] Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 27 February 2025 (C-517/23 request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Bundesgerichtshof (Federal Court of Justice, Germany). URL: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=295844&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=4095968

[11] Directive 2001/83/EC of the European Parliament and of the Council of 6 November 2001 on the Community code relating to medicinal products for human use. URL: https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2001L0083:20110721:EN:PDF

Directive 2011/62/EU of the European Parliament and of the Council of 8 June 2011 amending Directive 2001/83/EC on the Community code relating to medicinal products for human use, as regards the prevention of the entry into the legal supply chain of falsified medicinal products. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/62/oj/eng

- чи підпадає реклама рецептурних лікарських засобів під дію правил щодо реклами лікарських засобів Директиви 2001/83/ЄС (Розділи VIII та VIIIa, статті 86-100);

(2) якщо на питання 1 слід відповісти ствердно:

- чи відповідає положенням Розділу VIII Директиви 2001/83/ЄС національне правило, що тлумачиться як таке, що забороняє рекламу рецептурних лікарських засобів аптекою, що відпускає лікарські засоби за поштовим замовленням, заснованою в іншій державі-члені, з використанням рекламних подарунків;

(3) якщо на питання 1 слід відповісти ствердно:

- чи відповідає положенням Розділу VIII Директиви 2001/83/ЄС національне правило, що тлумачиться як таке, що дозволяє рекламу рецептурних лікарських засобів аптеки, що відпускаються за поштовим замовленням, заснованою в іншій державі-члені, з використанням заохочувальних подарунків.

Висновки Суду. Статтю 86(1) Директиви 2001/83/ЄС слід тлумачити таким чином: поняття «реклама лікарських засобів» не охоплює рекламні заходи, які сприяють придбанню невизначених рецептурних лікарських засобів, пропонуючи зниження цін; це поняття охоплює рекламні заходи, які стимулюють придбання невизначених рецептурних лікарських засобів, шляхом пропонування рекламних подарунків.

Статтю 34 ДФЄС та статтю 3(4)(a) Директиви 2001/83/ЄС слід тлумачити як таку, що не виключає національну норму, яка з метою захисту споживачів забороняє рекламний захід, за допомогою якого аптека, заснована в іншій державі-члені, пропонує своїм клієнтам грошову винагороду в обмін на надсилання медичного рецепта та участь у перевірці ліків без можливості дізнатися точну суму цієї винагороди.

Статтю 87(3) Директиви 2001/83/ЄС слід тлумачити як таку, що не перешкоджає національному законодавству, яке забороняє рекламні заходи, що сприяють купівлі невизначених рецептурних лікарських засобів.

Зовнішні зносини та безпека

Рішення Суду від 27 лютого 2025 року (Справа C-753/23, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС Вищого адміністративного суду (Чеська Республіка))[12].

Предмет справи. Клопотання стосується тлумачення статті 8(1) та статті 11 Директиви Ради 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 року про мінімальні стандарти надання тимчасового захисту у разі масового припливу переміщених осіб, а також заходів, спрямованих на забезпечення балансу зусиль між державами-членами щодо прийняття таких осіб і розподілу пов'язаних наслідків[13], а також статті 47 Хартії основних прав Європейського Союзу (далі – Хартія).

Клопотання подано в межах провадження між А.Н., громадянкою України, та Міністерством внутрішніх справ Чеської Республіки щодо надання дозволу на проживання в контексті тимчасового захисту, передбаченого Директивою 2001/55.

15 липня 2022 року А.Н. в'їхала на територію Європейського Союзу. 19 липня 2022 року вона подала заяву про надання тимчасового захисту в Німеччині. Через два місяці, 20 вересня 2022 року, вона звернулася з аналогічною заявою до органів Чеської Республіки. Проте цю заяву було відхилено Міністерством внутрішніх справ Чеської Республіки як неприйнятну з огляду, зокрема, на те, що А.Н. подала заяву про тимчасовий захист або отримала його в іншій державі-члені ЄС.

А.Н. оскаржила відмову Міністерства внутрішніх справ Чеської Республіки, подавши позов до Міського суду Праги, який постановив, що право на такий засіб правового захисту випливає зі статті 29 Директиви 2001/55 у контексті статті 47 Хартії.

Суд встановив, що хоча А.Н. подала заяву про надання тимчасового захисту в Німеччині, станом на момент розгляду справи вона ще не отримала відповідного статусу. Крім того, суд зазначив, що Директива 2001/55 не містить положень, які б дозволяли відхиляти заяву про тимчасовий захист лише на тій підставі, що подібна заява вже була подана в іншій державі-члені ЄС. На цих підставах суд задовольнив позов А.Н., скасував рішення Міністерства внутрішніх справ Чеської Республіки й направив справу на новий розгляд до Міністерства.

Міністерство внутрішніх справ Чеської Республіки подало апеляцію на це рішення до Вищого адміністративного суду Чеської Республіки. На думку Міністерства, якщо особа подала заяву про надання тимчасового захисту в одній із держав-членів ЄС, саме ця держава приймає рішення щодо такої заяви. Неможливо скористатися тимчасовим захистом у кількох державах-членах ЄС, а ситуація, про

---

[12] Judgment of the Court (Tenth Chamber) of 27 February 2025 (C-753/23 [Krasiliva] request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Nejvyšší správní soud (Supreme Administrative Court, Czech Republic). URL: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=295849&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=4095968

[13] Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj/eng

яку йдеться в основному провадженні, не підпадає під дію статті 28 Директиви 2001/55.

У зв’язку з цим Суд порушує такі питання:

- чи виключає стаття 8(1) Директиви 2001/55, враховуючи також угоду держав-членів про незастосування статті 11 цієї Директиви, національне законодавство, згідно з яким заява на отримання дозволу на проживання з метою тимчасового захисту є неприйнятною, якщо іноземець уже подав таку заяву або отримав дозвіл на проживання в іншій державі-члені ЄС;

- чи має особа, яка користується тимчасовим захистом відповідно до Директиви 2001/55, право на ефективний засіб правового захисту в суді відповідно до статті 47 Хартії у разі відмови держави-члена надати дозвіл на проживання згідно зі статтею 8(1) зазначеної Директиви.

Висновки Суду. У відповідь на перше питання Суд зазначає, що стаття 8(1) Директиви Ради 2001/55/ЄС має тлумачитися як така, що виключає застосування національного законодавства, яке передбачає відмову в наданні дозволу на проживання з метою тимчасового захисту особам, які підпадають під дію тимчасового захисту, запровадженого Рішенням Ради (ЄС) 2022/382 від 4 березня 2022 року у зв’язку з масовим напливом переміщених осіб з України відповідно до статті 5 цієї Директиви, лише на підставі того, що така особа вже подала відповідну заяву в іншій державі-члені ЄС, але ще не отримала рішення за цією заявою.

Розглянувши друге питання, Суд постановив, що стаття 8(1) Директиви 2001/55 у контексті статті 47 Хартії має тлумачитися як така, що гарантує особі, яка користується тимчасовим захистом відповідно до цієї Директиви, право на ефективний засіб правового захисту в суді проти рішення про відхилення її заяви на отримання дозволу на проживання як неприйнятної в розумінні статті 8 цієї Директиви.

Охорона довкілля, здоров'я та прав споживачів

Рішення Суду від 06 березня 2025 року (Справа C-41/24, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС Високого суду Ірландії)[14].

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення Директиви 2011/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 грудня 2011 року про оцінювання впливу деяких публічних і приватних проєктів на довкілля зі змінами, внесеними Директивою 2014/52/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 квітня 2014 року (далі – Директива 2011/92/ЄС) і подано в межах провадження між, з одного боку, Waltham Abbey Residents Association та, з іншого боку, Ради планування Ірландії та Генерального прокурора Ірландії щодо дозволу, наданого Радою планування Ірландії для стратегічного житлового будівництва.

Високий суд Ірландії вирішив призупинити провадження для попереднього вирішення таких питань:

- чи застосовується стаття 4(4) та/або пункт 3 Додатку IIA до Директиви 2011/92/ЄС з урахуванням принципу обережності, у випадку, коли необхідно надати інформацію відповідно до зазначеного Додатка, і коли компетентний орган має у своєму розпорядженні дані, що свідчать про можливий вплив проєкту на певний вид або оселище. Зокрема, чи повинен розробник у такій ситуації отримати всю необхідну інформацію щодо видів або оселищ, які можуть зазнати впливу від проєкту, шляхом проведення або замовлення наукових досліджень, достатніх для усунення будь-яких сумнівів щодо наявності значного впливу? І, відповідно, чи зобов'язаний компетентний орган, у разі відсутності таких досліджень, бути належним чином поінформованим та діяти, виходячи з того, що недостатньо підстав для виключення суттєвого впливу проєкту на довкілля;

- чи застосовуються стаття 4(4) та/або пункт 3 Додатка IIA до Директиви 2011/92/ЄС, які тлумачаться з урахуванням принципу обережності, у випадку, коли відповідно до цього Додатка має бути надана інформація, а компетентний орган пропонує не здійснювати оцінку впливу проєкту на довкілля згідно зі статтями 5–10 цієї Директиви? Іншими словами, чи зобов'язаний компетентний орган виключити будь-які обґрунтовані сумніви щодо можливого значного впливу проєкту на довкілля, і якщо під час прийняття рішення відповідно до статті 4(2) Директиви 2011/92/ЄС у нього об'єктивно відсутня достатня інформація для такого висновку – чи має проєкт підлягати обов'язковій оцінці відповідно до статей 5–10 зазначеної Директиви;

---

[14] Judgment of the Court (Tenth Chamber) of 6 March 2025 (C-41/24 request preliminary ruling under Article 267 TFEU from the High Court (Ireland). URL: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=296206&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=4095968

- якщо відповідь на перше питання в цілому негативна, чи виникають такі наслідки, у випадку, коли потенційно значний вплив на довкілля стосується видів, які можуть постраждати від реалізації проєкту, за умови, що такі види мають право на суворий захист відповідно до статті 12 Директиви 92/43/ЄЕС, беручи до уваги, серед іншого, важливість таких видів, визначених у статті 3(1)(b) Директиви 2011/92/ЄС та Розділі 11 Директиви 2014/52/ЄС;

- чи має стаття 4(4) та/або пункт 3 Додатка IIA до Директиви 2011/92/ЄС, які тлумачаться з урахуванням принципу обережності таким чином, що у випадку, коли після надання розробником інформації відповідно до зазначеного Додатка інша сторона надає компетентному органу додаткові відомості, які об'єктивно можуть викликати сумніви щодо впливу проєкту на довкілля, виникає обов'язок надати компетентному органу додаткову інформацію для усунення таких сумнівів? Зокрема, чи зобов'язаний у такій ситуації розробник надати компетентному органу додаткову інформацію, що виключає ці сумніви; або повідомити про відсутність такої інформації? Чи, навпаки, такий обов'язок покладається на компетентний орган – отримати відповідну додаткову інформацію самостійно? Або ж, за відсутності достатньої інформації, яка б однозначно виключила обґрунтовані сумніви щодо значного впливу проєкту на довкілля, чи повинен компетентний орган визнати за необхідне проведення оцінювання відповідно до статей 5–10 Директиви 2011/92/ЄС;

- якщо відповідь на четверте запитання загалом є негативною, чи виникають такі наслідки, якщо потенційний значний вплив проєкту на довкілля стосується видів, які можуть постраждати від його реалізації, за умови, що такі види підлягають суворому захисту відповідно до статті 12 Директиви 92/43/ЄЕС, беручи до уваги, зокрема, важливість видів, визнаних у статті 3(1)(b) Директиви 2011/92/ЄС та Розділі 11 Директиви 2014/52/ЄС.

Висновки Суду. Відповідно до статті 2(1) Директиви 2011/92/ЄС проєкти, які можуть мати значний вплив на довкілля, підлягають оцінці такого впливу до надання дозволу, з урахуванням положень статті 4 цієї Директиви та додатків I і II до неї (рішення від 28 лютого 2018 року у справі C-117/17). Стаття 4(1) Директиви встановлює, що відповідно до статті 2(4) цієї Директиви проєкти, зазначені в Додатку I, підлягають обов'язковій оцінці впливу на довкілля відповідно до статей 5–10 цієї Директиви. Таким чином, проєкти, включені до Додатку I, вважаються такими, що за своєю природою становлять ризик значного впливу на довкілля.

Щодо проєктів, перелічених у Додатку II до Директиви 2011/92, стаття 4(2) цієї Директиви передбачає, що держави-члени повинні визначити, чи підлягає конкретний проєкт оцінці впливу на довкілля. Це може здійснюватися шляхом розгляду кожного окремого випадку або на основі порогових значень чи критеріїв, встановлених відповідною державою-членом, або, у разі необхідності, шляхом поєднання обох підходів. Як випливає з системного тлумачення цього положення та статті 9 цієї Директиви, такі проєкти не обов'язково мають значний вплив на

довкілля в кожному випадку, а отже, вони повинні підлягати оцінці лише тоді, коли держави-члени вважають, що такий вплив можливий.

Директива 2011/92/ЄС прямо не встановлює зобов'язання компетентного органу після отримання зауважень від третьої сторони щодо можливого значного впливу проєкту на довкілля запитувати в розробника додаткову інформацію або самостійно її збирати.

Отже, стаття 4(4)–(6) Директиви 2011/92/ЄС повинна тлумачитися як така, що в контексті процедури перевірки, проведеної відповідно до цього положення, третя сторона надає компетентному органу об'єктивні докази щодо потенційного значного впливу цього проєкту на довкілля, зокрема на види, що охороняються відповідно до Директиви Ради 92/43/ЄЕС. Компетентний орган повинен звернутися до розробника із проханням надати йому додаткову інформацію та взяти її до уваги перед прийняттям рішення про необхідність проведення оцінки впливу на довкілля для цього проєкту. Однак якщо компетентний орган, попри зауваження третьої сторони, має обґрунтовані підстави та об'єктивні докази, що дозволяють виключити ймовірність значного впливу проєкту на довкілля, він може вирішити, що така оцінка не є необхідною, не вимагаючи від розробника надання додаткової інформації.

Дослідницька служба
Верховної Ради України

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*